

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник аварійно-рятувальної частини
з ліквідації наслідків надзвичайних
ситуацій Мобільного рятувального
центру швидкого реагування ДСНС
України

Сергій СЕВЕРЕНЧУК

« ____ » _____ 2024 р.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
проведення заняття із тактичної підготовки
з навчальними групами №3 та №4 Мобільного рятувального центру швидкого
реагування ДСНС України

20-23.01.2025р.

Тема: «Особливості проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (небезпечної події) у метрополітені. Транспортування постраждалого за допомогою рятувальних нош».

Навчальна мета: навчання і виховання особового складу, який безпосередньо залучається до ліквідації НС, спрямована на підвищення його професійних знань, формування вмінь і навичок керування силами і засобами при ліквідації НС.

Час проведення: 1 год.

Місце проведення: полігон

Навчально-матеріальне забезпечення: план-конспект

Нормативно-правові акти і література:

Наказ МВС України №340 від 26.04.2018 "Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж”.

Порядок проведення заняття

№ з/п	Питання що відпрацьовуються	Короткий зміст	Методичні вказівки
1	Організаційні заходи.	Шиккування, прийом рапорту, перевірка зовнішнього вигляду. Оголошення теми та мети заняття. Нагадування правил безпеки праці.	Час: 5хв.
2	Перевірка знань.	1. Послідовність (порядок) виконання нормативу 2. Час виконання нормативу .	Час: 5хв.
3	Відпрацювання вправи.	<p>1. Послідовність дій підрозділів ОРС ЦЗ визначається ПЛА на об'єктах метрополітену, вимоги до яких визначено у Правилах безпеки під час розробки родовищ рудних та нерудних корисних копалин підземним способом, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 23 грудня 2016 року № 1592, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30 січня 2017 року за № 129/29997.</p> <p>На підрозділи ОРС ЦЗ покладаються завдання з надання домедичної допомоги постраждалим, евакуації пасажирів з небезпечної зони (вагонів, що знаходяться на станції, платформ, розподільних залів, вестибюлів) та виведення їх на поверхню.</p> <p>2. Керівник підрозділу ОРС ЦЗ з прибуттям на місце НС доповідає начальнику Штабу з ліквідації НС і діє за його вказівками відповідно до спільно прийнятих рішень.</p> <p>Під час проведення розвідки визначаються обсяг робіт, шляхи евакуації та можливі способи організації зв'язку під час виконання АРІНР.</p> <p>За результатами огляду місця проведення АРІНР визначаються заходи безпеки рятувальників, проводиться оцінка складності та обсягів рятувальних робіт, можливостей залучених сил і засобів щодо їх виконання, впливу вторинних факторів (затриманість, відсутність електропостачання, ураження хімічними речовинами тощо).</p> <p>Визначаються необхідні сили, засоби та способи дій, надається інформація керівництву.</p> <p>Організовується взаємодія з черговими службами, аварійними підрозділами метрополітену та системи екстреної медичної допомоги з питань визначення шляхів та порядку евакуації, надання допомоги з виведення пасажирів із станції, забезпечення проходу рятувальників до місця події, надання домедичної допомоги постраждалим на поверхні.</p> <p>Організовується рятування людей шляхом надання домедичної допомоги постраждалим на місці, евакуації пасажирів з небезпечної зони та виведення їх на поверхню всіма спільно визначеними шляхами, передачі постраждалих працівникам екстреної медичної допомоги.</p> <p>Керівник підрозділу визначає завдання особовому складу, доводить заходи безпеки під час виконання АРІНР,</p>	Час: 25хв.

установлює ділянки проведення робіт, шляхи евакуації пасажирів та постраждалих на поверхню, розподіляє обов'язки між особовим складом, визначає порядок і способи зв'язку між рятувальниками під час виконання завдань.

Правила укладання і перенесення потерпілих. Два чоловіки розвертають і встановлюють ноші з тієї сторони потерпілого, де пошкодження (рана, опіки, перелом). Трое за командою "Берись!" стають на одне або обидва коліна зі здорової сторони потерпілого і підкладають під нього руки: перший із них підтримує однією рукою голову потерпілого, а другою рукою — спину в області лопаток; другий підтримує однією рукою поперек, а другий — сідничну область; третій підводить одну руку під стегна, а другу — під гомілку.

За командою "Піднімай!" вони обережно піднімають потерпілого, намагаючись як най далі підвести під нього, руки трохи нахиливши його на себе, а четвертий підсовує до них ноші. За командою "Опускай!" вони опускають потерпілого на ноші.

Покласти потерпілого на ноші можуть і два чоловіки. Для цього вони обидва стають на одне і те ж коліно, перший підкладає одну руку під голову і плечовий пояс потерпілого, а другу — під поперек; другий підтримує таз і кінцівки потерпілого. Потерпілий, якщо може, обнімає першого за шию. Ноші піднімаються одночасно й опускають на ноші потерпілого.

На ноші потерпілого укладають, враховуючи місце пошкодження та характер цього пошкодження. Якщо ноші без узголів'я, то необхідно покласти що-небудь під голову потерпілого (одяг чи соломку, траву). Але якщо у людини, яка втратила свідомість, починається блювота, потрібно прийняти подушку, повернути голову на бік і притримувати в такому положенні. Це робиться для того, щоб блювотні маси не потрапили в дихальні шляхи.

При пораненні в груди з переломами або з іншими пошкодженнями необхідно підняти верхню половину тіла.

При пораненнях у живіт потерпілого укладають на спину, піднявши йому тулуб і зігнувши ноги в колінах. Таке положення розслабляє м'язи живота, зменшує біль і поліпшує дихання.

При пошкодженнях хребта, укладаючи потерпілого на ноші, не можна не допускати згинання тіла і тим самим зміщення тіл хребців і стискання або пошкодження стиснутого мозку. Людину з пошкодженням хребта або таза без потреби не садити і не перекладати. Потерпілого обережно укладають у випрямленому положенні спиною на ноші, на які покладений дикт, або дошки, накриті м'якою підстилкою. Під коліна, щоб ноги були в зігнутому положенні, підкладають який-небудь валик.

При переломах і пораненнях щелепи у потерпілого в роті

		збираються кров, слина, сліз і западає язик. Через це, якщо можна, потерпілого переносять на ношах у напівсиди чому положенні або укладають на живіт. При укладанні на живіт під лоб підстеляють одяг і повертають голову потерпілого в сторону. При перенесенні на ношах людей з пошкодженими кінцівками роблять так: поламану руку прибинтовують до грудей, а при травмі ноги під коліна.	
4	Підбиття підсумків.	Дати оцінку рівню підготовленості особового складу. Вказати на характерні помилки. Оголосити оцінки. Відповісти на запитання.	Час: 10хв.

Методичну розробку підготував:

Начальник групи

_____

(спеціальне звання)

_____

(підпис)

_____

(ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.